

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 15, 2025

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:779](#) 20-05-2025

Kon het hof bij de strafoplegging rekening houden met onjuiste belastingaangiften die niet aan de verdachte ten laste zijn gelegd?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:659](#) 20-05-2025

Zijn 's hofs vaststellingen over de oorzaak van de brand toereikend om de schuld van de verdachte op te gronden?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:771](#) 20-05-2025

Kon het hof in strafverzwarende zin acht slaan op het Uittreksel Justitiële Documentatie?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:772](#) 20-05-2025

Is ter zake sprake van een geschil over rechtsmacht als bedoeld in artikel 525 lid 1 aanhef onder 1 Sv?

RECHTSPRAAK

Is ter zake sprake van een geschil over rechtsmacht als bedoeld in artikel 525 lid 1 aanhef onder 1 Sv?

Is ter zake sprake van een geschil over rechtsmacht als bedoeld in artikel 525 lid 1 aanhef onder 1 Sv?

Wenk

Het verzoek berust op de stelling dat sprake is van een geschil over rechtsmacht als bedoeld in artikel 525 lid 1 aanhef en onder 1° Sv, omdat de verzoeker bij de rechtbank Limburg (in de zaak met parketnummer 03/243471-21) en het gerechtshof 's-Hertogenbosch (in de zaak met parketnummer 02/262227-22, in hoger beroep met nummer 20/000712-24) gelijktijdig voor 'dezelfde zaak' wordt vervolgd. Daartoe wordt in het bijzonder aangevoerd dat in beide zaken de identificatie van de verzoeker als gebruiker van drie accounts van SkyECC als bewijsmiddel centraal staat.

Artikel 525 lid 1 aanhef en onder 1° Sv beoogt om tegenstrijdige uitspraken en dubbele bestrafning van de verdachte te voorkomen. Deze bepaling moet worden gezien in het licht van artikel 68 Sr. De regeling waarvan zij deel uitmaakt, heeft dus als doel om in een zo vroeg mogelijk stadium van de verschillende vervolgingen tegen een en dezelfde verdachte, tegen te gaan dat zich de situatie voordoet als bedoeld in artikel 68 lid 1 Sr. Die regeling is in het belang van zowel de verdachte als van een doelmatige rechtspleging. (Vgl. HR 27 mei 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZD1575.)

Gelet hierop komt aan het begrip 'dezelfde zaak' als bedoeld in artikel 525 lid 1 aanhef en onder 1° Sv dezelfde betekenis toe als aan 'hetzelfde feit' in de zin van artikel 68 Sr. Bij de beoordeling of sprake is van 'hetzelfde feit', moet de rechter in de situatie waarop artikel 68 Sr ziet de in beide tenlasteleggingen omschreven verwijten vergelijken. Bij die toetsing moeten de volgende gegevens als relevante vergelijkingsfactoren worden betrokken.

(A) De juridische aard van de feiten. Als de ten laste gelegde feiten niet onder dezelfde delictomschrijving vallen, kan de mate van verschil tussen de strafbare feiten van belang zijn, in het bijzonder wat betreft (i) de rechtsgoederen ter bescherming waarvan de onderscheiden

delictsomschrijvingen strekken, en (ii) de strafmaxima die op de onderscheiden feiten zijn gesteld, in welke strafmaxima onder meer tot uitdrukking komt de aard van het verwijt en de kwalificatie als misdrijf dan wel overtreding.

(B) De gedraging van de verdachte. Als de tenlasteleggingen niet dezelfde gedraging beschrijven, kan de mate van verschil tussen de gedragingen van belang zijn, zowel wat betreft de aard en de kennelijke strekking van de gedragingen als wat betreft de tijd waarop, de plaats waar en de omstandigheden waaronder zij zijn verricht.

Uit de bewoordingen van het begrip ‘hetzelfde feit’ vloeit al voort dat de beantwoording van de vraag wat daaronder moet worden verstaan, mede wordt bepaald door de omstandigheden van het geval. Vuistregel is echter dat een aanzienlijk verschil in de juridische aard van de feiten en/of in de gedragingen tot de slotsom kan leiden dat geen sprake is van ‘hetzelfde feit’ in de zin van artikel 68 Sr. (Vgl. HR 1 februari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BM9102.)

Tussen de in de zaak met parketnummer 03/243471-21 ten laste gelegde gedragingen van de verzoeker en de in de zaak met parketnummer 20/000712-24 ten laste gelegde gedragingen van de verzoeker bestaat een aanzienlijk verschil, waardoor niet gesproken kan worden van ‘dezelfde zaak’ in de zin van artikel 525 lid 1 aanhef en onder 1° Sv. Daarbij neemt de Hoge Raad wat betreft enerzijds de in de zaak met parketnummer 03/243471-21 ten laste gelegde feiten 1 en 2 en anderzijds de in de zaak met parketnummer 20/000712-24 ten laste gelegde feiten 2 en 4, in aanmerking dat zowel de pleegperiodes als de hoeveelheden cocaïne en de specifieke gedragingen van de verzoeker en zijn medeverdachten ten aanzien van die cocaïne verschillen, terwijl ook de pleegplaatsen gedeeltelijk verschillen. Verder neemt de Hoge Raad wat betreft enerzijds het in de zaak met parketnummer 03/243471-21 onder 3 ten laste gelegde feit en anderzijds het in de zaak met parketnummer 20/000712-24 onder 1 ten laste gelegde feit, in aanmerking dat de betreffende organisaties worden gevormd door (naast de verzoeker) telkens verschillende deelnemers.

Hieruit volgt dat zich niet de in artikel 525 lid 1 aanhef en onder 1° Sv bedoelde situatie voordoet dat twee rechters zich dezelfde zaak gelijktijdig hebben aangetrokken. Dat wordt niet anders door de omstandigheid dat in beide zaken dezelfde processen-verbaal van bevindingen over de identificatie van de gebruiker van drie accounts van SkyECC bij de processtukken zijn gevoegd. Het is immers niet uitgesloten dat mede op grond van die stukken kan worden vastgesteld dat de verzoeker betrokken is geweest bij meerdere, uiteenlopende, strafbare feiten.

Voor zover namens de verzoeker een beroep is gedaan op schending van de onschuldpresumptie in de zaak die aanhangig is bij de rechtbank Limburg, is tot slot van

belang dat dit beroep geen betrekking heeft op de vraag of twee rechters zich dezelfde zaak gelijktijdig hebben aangetrokken. Aan dat beroep moet daarom worden voorbijgegaan.

De redactie, mei 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-05-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:772

Zaaknummer: 25/00920

Rechters: M.J. Borgers, C. Caminada en T. Kooijmans

Advocaten: Y. Moszkowicz

Wetsartikelen: 525 Sv en 68 Sr

RECHTSPRAAK

Zijn 's hofs vaststellingen over de oorzaak van de brand toereikend om de schuld van de verdachte op te gronden?

Zijn 's hofs vaststellingen over de oorzaak van de brand toereikend om de schuld van de verdachte op te gronden?

Wenk

Het cassatiemiddel klaagt dat de bewezen verklaarde 'schuld' als bedoeld in artikel 158 Sr van de verdachte aan het ontstaan van de brand, ontoereikend is gemotiveerd, omdat het hof geen gedragingen van de verdachte heeft vastgesteld waarop dit oordeel kan worden gegrond en het hof niet is ingegaan op het verweer dat de brand is ontstaan doordat de verdachte in slaap is gevallen toen hij een sigaret rookte.

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 158 Sr. Daarom moet worden aangenomen dat het in de tenlastelegging en de bewezenverklaring voorkomende begrip 'schuld' is gebruikt in de betekenis die dat begrip heeft in die bepaling.

In het algemeen geldt dat onder 'schuld' als delictsbestanddeel een grove of aanmerkelijke schuld wordt verstaan die bestaat in verwijtbare aanmerkelijke onvoorzichtigheid. Of daarvan sprake is, wordt bepaald door de manier waarop die schuld in de tenlastelegging nader is geconcretiseerd, en is verder afhankelijk van het geheel van de gedragingen van de verdachte, de aard en de ernst daarvan en de overige omstandigheden van het geval. Het komt er daarbij op aan of de verdachte tekortschoot in vergelijking met een gemiddelde andere persoon in vergelijkbare omstandigheden en met een vergelijkbare hoedanigheid. Daarbij geldt dat niet al uit de ernst van de gevolgen kan worden afgeleid dat sprake is van schuld in de hier bedoelde zin. (Vgl. HR 15 oktober 2024, ECLI:NL:HR:2024:1398, r.o. 2.6.1 en 2.6.2.)

Het hof heeft het volgende vastgesteld. In de woning van de verdachte, waar alleen hij aanwezig was, is in de nacht van 27 februari 2022 op 28 februari 2022 brand ontstaan. Uit het forensisch onderzoek volgt dat het meest waarschijnlijk is dat de brand is ontstaan in of nabij de bank of stoel in de zithoek waar zijn aangetroffen: vrijwel volledig verbrande restanten van een bank en een stoel, een Zippo-aansteker, een (leeg) sigarettendoosje en een geopend en

leeg blikje vloeistof om een Zippo-aansteker te vullen. De wijze van ontstaan van de brand is niet achterhaald. Een elektrische of technische oorzaak voor de brand kon worden uitgesloten. De meest waarschijnlijke oorzaak van de brand is menselijk handelen waardoor de bank en/of de stoel in brand is geraakt. De verdachte heeft geen inzicht gegeven in de precieze toedracht van de brand; zijn laatste herinnering is dat hij op de bank in de woonkamer bij het kijken van een voetbalwedstrijd een sigaret heeft gerookt.

Op grond hiervan heeft het hof geoordeeld 'dat het niet anders kan zijn dan dat er gedurende die avond/nacht door de verdachte minstgenomen aanmerkelijk onvoorzichtig en/of onoplettend en/of onachtzaam is gehandeld door open vuur in aanraking te brengen met het bankstel en/of de stoel, waardoor er brand is ontstaan in de woning', en heeft het bewezen geacht dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan culpoze brandstichting.

De vaststellingen van het hof houden niet in door welke gedraging van de verdachte open vuur in aanraking is gekomen met het bankstel en/of de stoel. Het oordeel van het hof dat de brand – wegens verwijtbare aanmerkelijke onvoorzichtigheid – aan de schuld van de verdachte te wijten is, zoals bedoeld in artikel 158 Sr, is, gelet op wat de verdediging heeft aangevoerd, niet toereikend gemotiveerd. Daarbij heeft de Hoge Raad mede in aanmerking genomen dat het hof onder meer de – door de verdediging blijkens het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep naar voren gebrachte – mogelijkheid open heeft gelaten dat de brand is ontstaan doordat de verdachte met een brandende sigaret in slaap is gevallen.

Het cassatiemiddel slaagt.

De redactie, mei 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-05-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:659

Zaaknummer: 23/03027

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en R. Kuiper

Advocaten: Stevens, S.W.M. S.W.M. Stevens

Wetsartikelen: 158 Sr

RECHTSPRAAK

Kon het hof in strafverzwarende zin acht slaan op het Uittreksel Justitiële Documentatie?

Kon het hof in strafverzwarende zin acht slaan op het Uittreksel Justitiële Documentatie?

Het cassatiemiddel klaagt over de strafmotivering.

Bij de beoordeling van het cassatiemiddel moet het volgende worden vooropgesteld. De rechter mag bij de strafoplegging rekening houden met een niet ten laste gelegd feit, onder meer wanneer de verdachte voor dit feit onherroepelijk is veroordeeld en dit feit wordt vermeld ter nadere uitwerking van de persoonlijke omstandigheden van de verdachte (vgl. HR 26 oktober 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM9968). Daarbij wordt, mede gelet op het bepaalde in artikel 78b Sr, met een onherroepelijke veroordeling gelijkgesteld een onherroepelijke strafbeschikking.

Als in zulke gevallen het vermelden van een niet ten laste gelegd – al dan niet soortgelijk – feit aanleiding geeft tot strafverzwaring, moet de veroordeling of de strafbeschikking voor dat feit in beginsel onherroepelijk zijn op het moment dat deze in het vonnis of het arrest bij de strafoplegging in aanmerking wordt genomen. Maar als met de vermelding van het niet ten laste gelegde feit bij de strafoplegging in het bijzonder gewicht wordt toegekend aan de omstandigheid dat de verdachte ondanks een eerdere veroordeling of een eerdere strafbeschikking zich opnieuw schuldig heeft gemaakt aan zo'n strafbaar feit – bijvoorbeeld doordat in de strafmotivering wordt vermeld dat die veroordeling of die strafbeschikking de verdachte niet ervan heeft weerhouden opnieuw zo een strafbaar feit te begaan – moet de veroordeling of de strafbeschikking voor dat niet ten laste gelegde feit al onherroepelijk zijn ten tijde van het begaan van het feit waarop de strafoplegging betrekking heeft.

Als de rechter in verband met de strafoplegging melding maakt van een niet ten laste gelegd feit mag ervan worden uitgegaan dat die omstandigheid in strafverzwarende zin is betrokken in de strafoplegging. Dit kan anders zijn als uit de strafmotivering blijkt dat de vermelding van een niet ten laste gelegd feit niet tot strafverzwaring aanleiding heeft gegeven, bijvoorbeeld omdat die vermelding is opgenomen naar aanleiding van wat door de verdediging over de

persoonlijke omstandigheden van de verdachte, waaronder begrepen de justitiële documentatie, is aangevoerd. (Vgl. HR 19 september 2017, ECLI:NL:HR:2017:2391.)

Het hof heeft de strafoplegging mede gebaseerd op de vaststelling dat ‘de verdachte (...) eerder is veroordeeld voor strafbare feiten’. Het Uittreksel Justitiële Documentatie van 7 november 2022 waarnaar het hof in zijn strafmotivering verwijst, bevat weliswaar inderdaad twee veroordelingen, maar die betreffen de veroordeling van de rechtbank in deze zaak en een veroordeling van de rechtbank Zeeland-West-Brabant in een straf- en ontnemingszaak waartegen hoger beroep is ingesteld en die ten tijde van de uitspraak van het hof dus nog niet onherroepelijk was. Verder maakt het uittreksel melding van een sepotbeslissing en drie transacties, maar anders dan een strafbeschikking kan, mede gelet op artikel 78b Sr, een transactie niet worden gelijkgesteld met een veroordeling (vgl. HR 25 mei 2021, ECLI:NL:HR:2021:771). De strafoplegging is daarom ontoereikend gemotiveerd.

Het cassatiemiddel slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-05-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:771

Zaaknummer: 22/04880

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en R. Kuiper

Advocaten: Brinkman, S.P.H. S.P.H. Brinkman

Wetsartikelen: 78b Sr

RECHTSPRAAK

Kon het hof bij de strafoplegging rekening houden met onjuiste belastingaangiften die niet aan de verdachte ten laste zijn gelegd?

Kon het hof bij de strafoplegging rekening houden met onjuiste belastingaangiften die niet aan de verdachte ten laste zijn gelegd?

Wenk

Het cassatiemiddel klaagt onder meer dat het hof bij de strafoplegging ten onrechte rekening heeft gehouden met onjuiste belastingaangiften die niet aan de verdachte ten laste zijn gelegd.

In zijn arrest van 19 mei 2020, ECLI:NL:HR:2020:896, heeft de Hoge Raad, onder verwijzing naar zijn arrest van 26 oktober 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM9968, onder meer overwogen:

‘2.3.1 (...) Het staat de rechter op zichzelf vrij om bij de strafoplegging rekening te houden met een niet tenlastegelegd feit

- wanneer het gaat om een ad informandum gevoegd feit en – in een geval (...) waarin de verdachte ter terechtzitting is verschenen – op grond van de door de verdachte ten overstaan van de rechter die de straf oplegt gedane erkenning, aannemelijk is geworden dat hij dat feit heeft begaan en ervan mag worden uitgegaan dat het openbaar ministerie geen strafvervolgning ter zake van dat feit zal instellen, of

- wanneer dit feit kan worden aangemerkt als een omstandigheid waaronder het bewezenverklaarde is begaan, dan wel

- wanneer de verdachte voor dit feit onherroepelijk is veroordeeld en de vermelding van dit feit dient ter nadere uitwerking van de persoonlijke omstandigheden van de verdachte.

2.3.2 In zaken als de onderhavige, waarin het in het bijzonder gaat om verdenking van grootschalige fiscale fraude, kan dat grootschalige karakter van het delict een voor de straftoemeting relevante omstandigheid betreffen, ook al volstaat de tenlastelegging met de beschrijving van een beperkt aantal strafbare feiten. Dat grootschalige karakter dient op grond

van het verhandelde ter terechtzitting aannemelijk te zijn geworden.’

Het hof heeft bewezen verklaard dat de verdachte in de periode van 2 november 2011 tot en met 12 maart 2014 aangiften inkomstenbelasting heeft ingediend en daarbij in strijd met de waarheid te hoge en/of gefingeerde aftrekposten heeft opgegeven, waarbij in de bewezenverklaring specifiek zestien (namens zes belastingplichtigen) ingediende aangiften zijn vermeld. Het hof heeft bij de strafoplegging van de verdachte betrokken dat uit het dossier en het verhandelde op de terechtzitting volgt dat de fraude veel omvangrijker is dan in relatie tot die in de bewezen verklaarde specifiek vermelde belastingaangiften is gebleken. Het hof heeft daarover overwogen dat uit cijfers van de Belastingdienst blijkt dat ruim driehonderd door de verdachte ingediende belastingaangiften opnieuw zijn beoordeeld en dat naar aanleiding daarvan navorderingsaanslagen zijn opgelegd, en dat in bijna tachtig procent van de door de verdachte ingediende belastingaangiften zorgkosten zijn geclaimd. Het hof heeft daarbij geoordeeld dat sprake is van een duidelijk patroon van op zeer grote schaal valselijk ingevulde aftrekposten en is daarom bij de strafoplegging uitgegaan van een fors nadeelbedrag.

Het hof heeft kennelijk geoordeeld dat op grond van het verhandelde op de terechtzitting aannemelijk is geworden dat sprake is van een grootschalig karakter van het bewezen verklaarde delict, in die zin dat dit delict veel meer gevallen van fiscale fraude omvat dan de in de bewezenverklaring specifiek vermelde gevallen, en dat dit grootschalige karakter een voor de straftoemeting relevante omstandigheid betreft. Dit oordeel is niet zonder meer begrijpelijk. Uit het proces-verbaal van de terechtzitting blijkt immers slechts dat is volstaan met het voorhouden van een samenvatting van de stukken maar niet dat de verdachte is bevraagd over andere dan de in de tenlastelegging specifiek vermelde belastingaangiften, terwijl de raadsvrouw van de verdachte uitdrukkelijk heeft betwist dat bij die andere belastingaangiften sprake is geweest van valselijk opgemaakte aangiften. Daarnaast houden de vaststellingen van het hof niet meer in dan dat ‘ruim 300 door de verdachte verzorgde aangiften opnieuw zijn beoordeeld naar aanleiding waarvan navorderingsaanslagen zijn opgelegd’ en dat in ‘bijna 80 % van de door de verdachte verzorgde aangiften zorgkosten zijn geclaimd’, waarbij het hof niet nader heeft uiteengezet of en, zo ja, in welke omvang hierbij – evenals bij de in de bewezenverklaring specifiek vermelde aangiften – sprake was van het door de verdachte opzettelijk opgeven van te hoge of gefingeerde aftrekposten. Dat in de bewezenverklaring door de passage ‘waaronder (onder meer)’ ook niet specifiek vermelde gevallen zijn begrepen, maakt dit niet anders.

Voor zover het cassatiemiddel hierover klaagt, is het terecht voorgesteld. Dat brengt mee dat bespreking van het restant van het cassatiemiddel niet nodig is.

De redactie, mei 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-05-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:779

Zaaknummer: 22/04408

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en C. Caminada

Advocaten: J. Kuiper en D.W.E. Sternfeld

Wetsartikelen: 359 Sv